

برلن - بتاريخ ۲۵ اکتبر ۱۹۴۰

جناب آقای نوری اسفندیاری
وزیر مختار شاهنشاهی ایران

برلن

پیرو مذاکرات اخیر محترما مراتب زیر را معروض میدام :

سالهای متعددی است که علاوه بر مطالعه تاریخ عهد صفوی در ایران این جانب مشغول تحقیقاتی راجع بدوره اقتدار و فرمانفرمائی ایران در عهد هخامنشی میباشم . مهم ترین منبع برای تاریخ این دوره بلکه اساسا برای تاریخ نژاد اریا خطوطی است که زیر کتیبه داریوش بسه زبان (مادی) و (ایرانی) و (آشوری) نوشته شده است . این کتیبه روی تخته سنگ مرتفعی در بیستون نزدیک کرمانشاه واقع و تقریبا ۶۰ کیلو متر از جاده دوراست . عکسی را که يك نسخه آن به پیوست تقدیم میکرد این جانب سال گذشته از ۲۵ متری بوسیله تلسکوپ برداشته ام معینا جزئیات کتیبه بخصوص خطوط آن بخوبی معلوم نیست ولی بطور واضح دیده میشود که خطوط کتیبه در اثر قطرات آبی که از تخته سنگ میچکد در شرف محو شدن است .

در سال ۱۸۴۴ برای اولین مرتبه از طرف مازز (راولینسون) Rawlinson

رونوشتی از این خطوط برداشته شد . در سال ۱۹۰۳ از طرف (یاکسون) Jackson

اصلاحی از این رونوشت بعمل آمد . یکسال بعد (کینک) King و

(تومپسون) Thompson رونوشت تازه از این خطوط تهیه نمودند . چون مخمخهین نامبرده برای

تهیه این رونوشتها با طرز خطرناکی با طناب خود را به تخته سنگ رسانده اند لذا برای

هیچ يك از آنها امکان نداشته است با راحتی فکر و آسایش خیال کاریکنند و بواسطه

نبودن فاصله لازم نتوانسته اند عکسی از آن بردارند .

رونوشتهای (کینک) و (تومپسون) بعده از مورخین جهان وسیله بدست داد نواقصی

که در متن خطوط در اثر تغییرات هوا پیدا شده بود رفع نمایند . این جانب در سال

گذشته شرحی در مجله آلمانی Deutsche Orientalistik انتشار و نواقص

بزرگی که در کتیبه در نوشته های ایرانی راجع به لشکر کشی داریوش از راه (آمودریا)

بطرف (ساکا) هنوز موجود بود رفع نمودم . اینک موقع آن رسیده که تحقیقات دقیق

نسبت باصل کتیبه قبل از آنکه مرور زمان خطوط را از بین برده و انجام این کار را غیر ممکن سازد بعمل آید . برداشتن يك عكس قطعی با موازن علمی از کتیبه بیستون با بکار بردن کلیه وسایل تازه ضرورت دارد که بتوان از این آثار تاریخی بیهمتا با تمام جزئیاتش برای تاریخ آتی دنیا نمونه بدست آورد . برای شروع باینکار لازم است چوب بست نسبتا بزرگی در محل ساخت تا بتوان باکمال راحتی و آسایش خیال در مقابل تخته سنگ مطالعاتی نمود . وظایفی که بایستی انجام شود از قرار شرح زیر است :

- ۱ - مقایسه پیشنهادات تکمیلی با خطوطی که از کتیبه باقی است .
- ۲ - تهیه کتیبه های کچی از کلیه کتیبه ها .
- ۳ - عکس برداری کامل از تمامی کتیبه ها و خطوط با کلیه جزئیات آنها .

وزارت فرهنگ آلمان حاضراست برای انجام اینکار مساعدت مالی نماید . این جانب نیز تمام وسائل لازمه را برای اجرای این نقشه تهیه نمودم . اینک از آن جناب خواهشمندم نزد مقامات مربوطه شاهنشاهی ایران اقدامی بعمل آید که از طرف وزارت فرهنگ اجازه نصب چوب بست مورد احتیاج را که برای انجام اینکار لازم است صادر شود . بدیهی است که يك مجموعه کامل از کلیه عکسهاییکه برداشته میشود و کتیبه های کچی که تهیه میکند برای موزه طهران تقدیم خواهد شد .